

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

Полтавська державна аграрна академія

МАТЕРІАЛИ

46-ї науково-методичної конференції

**“Науковий та педагогічний професіоналізм
викладачів ВНЗ як основа надання студентам
якісних освітніх послуг”**

Полтава 2015

Відповідальні за випуск:

керівник навчального відділу академії, доцент, к.е.н., **Шульга Л.В.**
і професор кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій,
доцент **Костоглод К.Д.**

Комп'ютерний набір – автори статей та тез

Комп'ютерна верстка – Стрюк В.В.

*Відповідальність за правильність наведених статистичних
даних, фактів та посилань на інформаційні джерела
несуть автори статей та тез*

Матеріали 46-ї науково-методичної конференції “Науковий та педагогічний професіоналізм викладачів ВНЗ як основа надання студентам якісних освітніх послуг”. – Полтава: РВВ ПДАА, 2015. – 194 с.

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	12
Інтерактивні методи під час викладання гуманітарних дисциплін. Шаравара Т.О. – завідувач кафедри іноземних мов та українознавства, д.і.н., професор	12
Науковий професіоналізм викладача - ключовий елемент формування професійної компетентності майбутніх менеджерів-економістів. Галич О.А. – декан факультету економіки та менеджменту, к.е.н., доцент; Вакуленко Ю.В. – доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій, к.с.-г.н., доцент; Шульга Л.В. – доцент кафедри маркетингу, к.е.н., доцент	13
Професіоналізм вузівського викладача: фактори формування і критерії виміру. Капасава Л.М. – директор Інституту післядипломної освіти та дорадництва, професор кафедри фінансів та кредиту, к.е.н., доцент	16
СЕКЦІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗЕМЛЕРОБСТВА	19
Використання оптичних приладів з дисциплін «Фітопатологія» та «Фізіології рослин». Поспелова Г.Д. – доцент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування; Гльбіна М.Г. – старший викладач кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування.....	19
Екологічна компетентність викладача як важлива складова підготовки майбутніх фахівців. Коваленко Н.П. – доцент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, к.с.-г.н., доцент.....	20
Значення експерименту при проведенні токсикологічних досліджень. Коваленко Н.П. – доцент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, к.с.-г.н., доцент	22
Значення навчальних практик у формуванні наукового світогляду майбутніх фахівців –екологів. Писаренко В.М. – завідувач кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, д.с.-г.н., професор; Піцаленко М.А. – доцент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, к.с.-г.н., доцент; Пономаренко С.В. – ст.викладач кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування .	24
Значення практичної підготовки у вивченні дисципліни загальна екологія. Шерстюк О.Л. – асистент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування.....	26

Професійна усталеність викладача вищої школи. Леві Л.І. - професор кафедри М і ВН, д.т.н., професор	127
Роль наукових досліджень у підготовці висококваліфікованих фахівців. Тимошенко В.М. – доцент кафедри М і ВН, к.т.н., доцент	128
Стан та заходи з покращення практичної підготовки студентів. Дорошенко С.В. – асистент кафедри М і ВН	129
Сутність болонського методу навчання студентів на прикладі кафедри машиновикористання та виробничого навчання інженерно- технологічного факультету. Мірошниченко В. М. – старший викладач кафедри	130
СЕКЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ	132
Апробація результату наукового пошуку – підгрунття професійного росту викладача. Нездойминога О.Є. – старший викладач кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н.	132
Використання інтернет-ресурсів в науковій роботі студентів: користь чи шкода? Красота О.Г. – доцент кафедри організації обліку та аудиту к.е.н., доцент	133
Вплив професіоналізму викладача на якість освітніх послуг. Тютюнник С. В. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н., доцент	136
Керівництво студентським науковим гуртком: ступінь довіри професіоналізму. Ходаківська Л. О. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н.	138
Необхідність обміну професійним досвідом викладачів. Карпенко Н. Г. – доцент кафедри організації обліку і аудиту, к.е.н., доцент	142
Необхідність професійного стажування на виробництві викладачів облікових дисциплін. Мац Т.П. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н.	144
Педагогічна освіта викладача облікових дисциплін: обов'язок чи необхідність. Левченко З.М. – професор кафедри організації обліку і аудиту, к.е.н., доцент	146
Прикладна педагогіка при підготовці бухгалтерів та аудиторів. Дугар Т.Є. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н., доцент	148
Розширення наукових інтересів викладача як основа підвищення якості освітніх послуг: Гринь В.І. – старший викладач кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н.	150
Синхронізація наукової роботи викладача та студента. Романченко Ю. О. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н., доцент	152

Сучасна лекція: як зацікавити студента та ефективно подати матеріал.
Плаксієнко В. Я. – завідувач, професор кафедри бухгалтерського обліку, д.е.н., професор; **Ліпський Р. В.** – доцент кафедри бухгалтерського обліку, к.е.н. 15

СЕКЦІЯ КАФЕДР ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ Й ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 15

Професійна діяльність викладача як основа забезпечення якості вищої освіти.
Томілін О.О. – доцент кафедри фінансів і кредиту к.с.-г.н., доцент 15

Роль педагога у вирішенні конфліктів. **Борисова І.С.** – доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент 15

Оцінювання результатів навчальних досягнень студентів економічних спеціальностей. **Рудич А.І.**, кандидат економічних наук, доцент 16

Формування критеріїв наукового професіоналізму викладача ВНЗ.
Тютюнник Ю. М. – професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, к.е.н., доцент 164

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ТВПТ 167

Ефективність співпраці науковців інституту свинарства і АПВ НААН з викладачами кафедри технології виробництва продукції тваринництва ім. проф. О. П. Бондаренка Полтавської державної аграрної академії.
Волошук В. М. – директор Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН, д.с.-г.н., професор;
Нагасвич В. М. – завідувач, професор кафедри ТВПТ, к.с.-г.н., професор; **Усачова В. Є.** – доцент кафедри ТВПТ, к.с.-г.н., доцент 167

Значення інформаційних технологій на сучасному етапі.
Бейдик Н.М. – старший викладач кафедри розведення і генетики сільськогосподарських тварин, к.е.н. 169

Можливості та вміння викладача застосовувати активні методи навчання у ВНЗ аграрного профілю.
Юхно В.М. – доцент кафедри ТППТ, к.с.-г.н. 170

Надання студентам якісних знань при вивченні дисципліни «Наукові основи годівлі сільськогосподарських тварин». **Поліщук А.А.** – завідувач, професор кафедри годівлі та зоогієни с.-г. тварин, д.с.-г.н., професор; **Булавкіна Т.П.** – доцент кафедри годівлі та зоогієни с.-г. тварин, к.с.-г.н., старший науковий співробітник 171

Наукова діяльність викладача, як обов'язковий елемент навчального процесу у вищому навчальному закладі. **Кравченко О.І.** – професор кафедри ТППТ, к.с.-г.н., доцент; **Кодак Т.С.** – асистент кафедри ТППТ 172

Професіоналізм викладача – основа якісної освіти. **Мироненко О.І.** – доцент кафедри розведення і генетики с.-г. тварин, к.с.-г.н., доцент 174

балів, то рівень педагогічної майстерності викладача дуже низький і не відповідає вимогам вищої школи.

На нашу думку, доцільним було б дещо розмежувати бальну шкалу за різними критеріями, а не всі оцінювати за 10-бальною шкалою для більш об'єктивного оцінювання роботи викладача. З метою підвищення рівня професіоналізму викладача, а в зв'язку з цим і підвищення якості освітніх послуг, необхідно доводити до його відома результати анкетування студентів.

Таким чином, рівень професіоналізму викладача забезпечує успішність та ефективність його професійної діяльності та впливає на якість освітніх послуг, які він надає.

Список використаних джерел

1. Закон України „Про вищу освіту” № 1556-VII від 01 лип. 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
2. Козак О. М. Оцінка роботи викладача як елемент системи забезпечення якості вищої освіти / О. М. Козак // Економічний часопис - XXI. – 2011. - № 7-8. – С. 36-39.
3. Лумпієва Т. П. Оцінка якості діяльності викладача [Електронний ресурс] / Т. П. Лумпієва, О. Ф. Волков. – Режим доступу : http://194.44.242.244/Portal/Soc_Gum/Npdntu_pps/2009_3/lumpieva.pdf.
4. Мазур Н. І. Формування професіоналізму майбутнього викладача педагогіки у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” / Н. І. Мазур. – Кіровоград, 2010. – 22 с.
5. Никулина И. Оценка качества знаний через качество преподавательской деятельности / И. Никулина, О. Римская // Проблемы теории и практики управления. – 2006. - № 12. – С. 115-117.

КЕРІВНИЦТВО СТУДЕНТСЬКИМ НАУКОВИМ ГУРТКОМ: СТУПІНЬ ДОВІРИ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Ходаківська Л. О. – доцент кафедри організації обліку та аудиту, к.е.н.

Термін «студент» (від лат. *studens*) – такий, що старанно працює; той, хто займається, наполегливо робить справу, опановує знання, вивчає науку. Згідно із Законом України «Про вищу освіту», студент (слухач) – це особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною (очною), вечірньою або заочною, дистанційною формами навчання з метою здобуття певного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів [1].

Вважається, що студентів, порівняно з іншими групами молоді цього віку, відрізняють такі риси:

- вищий освітній рівень;
- велике прагнення до знань;
- висока соціальна активність;
- досить гармонійне поєднання інтелектуальної і соціальної зрілості [2].

Студентство дає кадри для наукових установ, навчальних закладів і керівних посад на підприємствах, а тому у ВУЗах слід сприяти якомога більшому залученню студентів для науково-дослідної роботи.

Науково-дослідна робота студентів – це один із найважливіших засобів підвищення якості підготовки спеціалістів у вищій школі. Це комплекс заходів наукового, методичного, організаційного характеру, що забезпечує на-

вчання всіх студентів навичкам наукових досліджень у відповідності до обраної спеціальності в рамках навчального процесу і поза ним.

Для виконання цих заходів у вищих навчальних закладах створюються студентські наукові гуртки.

Науковий гурток – це організаційне утворення на кафедрі, учасниками якого є широке коло студентів факультету, яке формується за напрямком наукової діяльності кафедри відповідно до затверджених тематичних планів її роботи.

Традиційною формою організації наукової студентської роботи, яка широко використовується для залучення студентів зі спеціальних, загальнонаукових та суспільних дисциплін у вищих навчальних закладах, є студентські наукові гуртки. Дані гуртки при кафедрі чи науковій лабораторії являють собою порівняно невеликі колективи, об'єднані розробкою певної наукової проблеми. Тут, як правило, прагнуть ентузіасти, які вивчають принципи, методи та прийоми ведення наукової роботи. Кожний студент в гуртку виконує самостійне завдання наукового керівника.

Наукові гуртки повинні створюватися при кафедрах факультету, в основному, для студентів молодших курсів. Це перший етап, початкова форма оволодіння майбутніми фахівцями навичками наукового дослідження. Робота у гуртках забезпечує необхідне поєднання масових форм роботи (бесіди, диспути, тематичні вечори, обговорення доповідей тощо) з обов'язковим дослідженням кожним студентом індивідуальної теми. Робота в науковому гуртку має творчий характер і виховує у студентів якості дослідника, збагачує і закріплює їх знання й уміння, готує до розв'язання завдань, які мають практичне значення.

Метою роботи студентського наукового гуртка є:

- виявлення найбільш здібних і талановитих, схильних до науково-дослідної роботи студентів;
- поглиблення дослідження за проблематикою наукової діяльності кафедри за участю студентів;
- придбання навичок наукової роботи;
- залучення обдарованих студентів до науково-дослідної діяльності.

Основними завданнями студентського наукового гуртка є:

- залучення до роботи студентів, які виявляють інтерес до науково-дослідної роботи;
- організація науково-дослідної роботи студентів;
- поглиблене вивчення студентами обраної дисципліни.

Загальне керівництво роботою студентського наукового гуртка та проблемної групи має здійснювати завідувач кафедри.

Поточну роботу студентського наукового гуртка організовує і контролює науковий керівник, що призначається завідувачем кафедри з числа її науково-педагогічних співробітників.

План роботи наукового гуртка та основні напрямки його наукових досліджень повинні розроблятися відповідно до науково-дослідної тематики кафедри і затверджуються нею протягом місяця з початку навчального року.

Засідання студентського наукового гуртка має проводитися не рідше одного разу на місяць з обговоренням підсумків наукових робіт, реферативних повідомлень, доповідей та ін.

Членом студентського наукового гуртка може бути кожний студент, який хоче поглибити свої знання з будь-якого предмету і набути навичок дослідницької роботи.

До початку навчального року повинен бути складений розгорнутий річний план роботи наукового студентського гуртка, який розробляється відповідно до науково-дослідної тематики кафедри вищого навчального закладу.

Науковий гурток повинен утворюватися окремо на кожній кафедрі. На одній кафедрі можливе функціонування кількох наукових гуртків з тематики (дисциплін), що відноситься до спеціалізації кафедри. У своїй діяльності науковий гурток повинен керуватися принципами рівноправності його членів, самоврядування, відкритості та прозорості діяльності, органічного зв'язку науково-дослідної роботи з навчальним процесом.

Зміст роботи в гуртках та форми підведення її підсумків в кожному вищому навчальному закладі мають свої особливості. Для більшості гуртків у вищих навчальних закладах характерне написання рефератів та доповідей, їх активне обговорення, винесення кращих доповідей на студентські вузівські та міжвузівські конференції, висування на студентські конкурси. Саме на засіданні гуртка обговорюються наукові доповіді, часто вперше в житті написані студентами. Разом з тим, гурток ще не вичерпав всіх можливостей залучення студентів до науково-дослідної роботи. В гуртку студенти можуть зустрічатись з провідними вченими, досвідченими практичними працівниками, аспірантами і обговорювати оголошену тему, проводити дискусію з питань, які їх цікавлять.

Виховною метою Полтавської державної аграрної академії є формування гармонійного, інтелектуального, культурного розвитку особистості студента з активною громадською позицією у суспільстві, яка направлена на формування національної свідомості, працелюбності, організованості та відповідальності.

У Полтавській державній аграрній академії майже на кожній кафедрі функціонують студентські наукові гуртки.

На кафедрі бухгалтерського обліку функціонує студентський науковий гурток «Клуб сучасного бухгалтера». Керівник гуртка: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку Остапенко Тетяна Миколаївна. Гурток розвиває навички студента щодо наукової роботи, доповідей, презентацій і т. д. [3].

На кафедрі економічної теорії та економічних досліджень функціонує студентський науковий гурток «Знавці економічної теорії». Керівник гуртка: кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень Шупик Ірина Іванівна [3].

У гуртку проходить підготовка студентів до участі у Міжнародних, Всеукраїнських та міжвузівських наукових та науково-практичних олімпіадах. На засіданнях студентського наукового гуртка проводяться вікторини, конкурси творчих робіт, обговорення новінок економічної періодики, відбувається перегляд науково-документальних фільмів з економічної тематики, ознайомлення з біографією та науковою спадщиною видатних українських вчених-економістів.

На кафедрі фінансів і кредиту функціонує студентський науковий гурток «Фінансовий клуб». Керівник гуртка: кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Зоря Світлана Петрівна [3].

Основні завдання гуртка:

- дослідження актуальних питань фінансової діяльності підприємств, установ та організацій в контексті забезпечення ефективності їх функціонування;
- впровадження у навчальний процес нових форм співпраці з установами та організаціями, функціонування яких пов'язане із податковою, банківською, страховою та іншими видами діяльності;
- сприяння публікації студентами наукових статей, тез доповідей, участі у наукових конференціях та конкурсах;
- сприяння формуванню особистості студентів, як дослідників, шляхом підвищення їх наукової активності під час участі у роботі гуртка.

На кафедрі менеджменту діє студентський науковий гурток «Пошук», організований під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента кафедри менеджменту Шупти Ірини Миколаївни. Заняття наукового гуртка проводять провідні викладачі кафедри, які мають досвід викладацької та наукової роботи. Діяльність наукового гуртка спрямована на розвиток творчих здібностей студентів з метою набуття ними фахових (професійних) компетенцій, а також досвіду одержання знань та умінь через дослідження [3].

Студенти, які відвідують засідання наукового гуртка, мають можливість:

- ознайомитися з принципами, методами, інструментарієм наукової та дослідницької роботи;
- приймати участь в науковому житті академії (написання статей, тез доповідей, наукових робіт), що публікуються в різних наукових виданнях;
- розвивати свої творчі здібності, виступаючи на наукових семінарах та конференціях, присвячених дослідженню найактуальніших питань розвитку менеджменту;
- брати участь в проведенні «круглих столів», дебатів, де обговорюються актуальні проблеми сучасного менеджменту регіону, країни, світу;
- застосовувати набутий досвід дослідницької роботи в процесі навчання.

На кафедрі маркетингу функціонує студентський науковий гурток «Новітній маркетинг». Керівник гуртка: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Писаренко Володимир Вікторович. На засіданнях гуртка студенти та викладачі кафедри досліджують актуальні питання маркетингової діяльності відомих підприємств Полтавської області, здійснюють аналіз аграрного ринку, проводять маркетингові дослідження на продовольчому ринку [3].

На кафедрі економіки підприємства діє студентський науковий гурток «Сучасний економіст». Керівники гуртка: кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства Демиденко Леся Миколаївна та кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства Самойлик Юлія Василівна [3].

На кафедрі бізнес-адміністрування та права діють студентські наукові гуртки «Правовий диспут» та «Лідер». Керівники гуртків: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування та права Осташова

Валерія Олександрівна та кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнес-адміністрування та права Дем'яненко Наталія Василівна [3].

Наукова спрямованість студентських гуртків – це глибока розробка найважливіших теоретичних питань економічної науки загалом та окремих її профільюючих напрямків.

Специфічною особливістю в організації роботи гуртків є спільність наукових інтересів викладачів, студентів та аспірантів. Керівництво гуртком здійснює викладач кафедри, при якій він функціонує.

Залучення студентської молоді у гуртки починається з першого курсу і продовжується при випускаючих кафедрах протягом всього їх навчання у вищому навчальному закладі.

Студенти Полтавської державної аграрної академії є учасниками Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «Менеджмент»; вони ставали неодноразовими переможцями Всеукраїнського та регіонального конкурсів студентських наукових робіт, були переможцями Стипендіальної програми Фонду Віктора Пінчука «Завтра. UA», учасниками конкурсу серед студентів вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації на тему: «Україна XXI століття: цивілізований вибір», конкурсу студентських наукових робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад» та інших заходів.

Довіriamo керівництво студентськими науковими гуртками професіоналам своєї справи.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 лип. 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Шадських Ю. Г. Психологія і педагогіка : [навчальний посібник] / Ю. Г. Шадських. – Львів : Магнолія-2006, 2012. – 320 с.
3. Офіційний сайт Полтавської державної аграрної академії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pdaa.edu.ua>.

НЕОБХІДНІСТЬ ОБМІНУ ПРОФЕСІЙНИМ ДОСВІДОМ ВИКЛАДАЧІВ

Карпенко Н. Г. – доцент кафедри організації обліку і аудиту, к.е.н., доцент

Набутий досвід – це колосальна сила, яка стимулює переосмислити власну діяльність та дозволяє піднятися на інший щабель, породжує бажання поділитися частиною знань та умінь, які не можуть залишитися в минулому, щоб розпочата справа продовжувала, свого роду, незалежний шлях.

Немає ні одного педагога, який не прагнув би до вершини педагогічної майстерності у своїй професії. Адже майстерність – знаряддя, без якого не можливі високі результати його діяльності, ефективності і якості. Педагогічну майстерність набувають в досвіді, у повсякденній праці.

Вивчення досвіду інших є свідченням того, що людина працює й прагне отримувати від цього кращий результат, прагне самовдосконалення. Так само і в масштабах колективу. Обмін досвідом та інформацією необхідний не тільки викладачам зі стажем, а й молодим педагогам. Набутим досвідом викладачі повинні ділитися між собою. Для цього є декілька способів, як то:

- взаємовідвідування занять,